

ปัญหาเส้นเขตแดนไทย - ลาว อันเนื่องมาจากสนธิสัญญาเขตแดน

นายเกษมฉาย สุกสันต์ ๓ อรุณชา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-741-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018446

14 ๓ 100 ค 1๗

Problem of Thailand - Laos Boundary Concerned With the Treaty
of Delimitation

Mr. Krisadang Sutasna Na Ayudhya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-741-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาเส้นเขตแดนไทย - ลาว อันเนื่องมาจากสนธิสัญญาเขตแดน
โดย นายกฤษฎาองค์ สุกข์สัน ฌ อยุธยา
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์

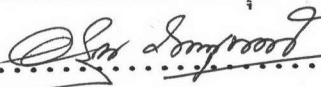
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วิชาภัย)

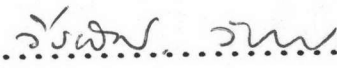
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์ ยอดมณี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. อรุณ ภาณุพงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมพงศ์ ชูมาก)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วีรพันธ์ วิชาภัย)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กฤษฎางค์ สุทัศน์ ณ อยุธยา : ปัญหาเส้นเขตแดนไทย - ลาว อันเนื่องมาจากสนธิสัญญา
เขตแดน (PROBLEM OF THAILAND - LAOS BOUNDARY CONCERNED WITH THE TREATY
OF DELIMITATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จุมพร ปัจจุบันต์, 349 หน้า.
ISBN 974-581-741-4.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับเส้นเขตแดนไทย - ลาว
อันเนื่องมาจากสนธิสัญญากำหนดเขตแดนระหว่างไทยกับฝรั่งเศส และผลกระทบที่มีต่อประเทศไทยจากปัญหา
เส้นเขตแดนไทย - ลาว ดังกล่าว

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเส้นเขตแดนไทย - ลาว มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากสนธิสัญญากำหนด
เขตแดนที่ไทยกับฝรั่งเศสได้ทำกันไว้ในอดีตสามประการ ได้แก่ การกำหนดเส้นเขตแดนที่ไม่สอดคล้องกับ
หลักปฏิบัติสากล การยึดถือแผนที่ประกอบสนธิสัญญาต่างฉบับกันและการตีความสนธิสัญญาที่คลุมเครือ และ
การปักปันแนวเขตแดนที่ไม่เรียบร้อยสมบูรณ์ ซึ่งตามสนธิสัญญากำหนดเขตแดนระหว่างไทยกับฝรั่งเศส
ดังกล่าวนั้น ไทยได้ยืนยันว่ากฎเกณฑ์ตามสนธิสัญญาดังกล่าวนั้น ไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบมาโดยตลอด และ
ลาวมิได้ยินยอมที่จะแก้ไขปรับปรุงสนธิสัญญาให้เป็นไปตามที่ไทยต้องการ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าในช่วงที่ลาวยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยม
ซึ่งเป็นช่วงที่ไทยและลาวมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันนั้น ไม่ปรากฏความขัดแย้งเกี่ยวกับปัญหาเส้นเขต
แดนไทย - ลาว เท่าใดนัก หากปรากฏขึ้นก็เป็นไปในลักษณะที่ไม่รุนแรง และสามารถที่จะยุติปัญหาความ
ขัดแย้งลงได้อย่างรวดเร็ว แต่ในภายหลังจากที่ลาวได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยมเมื่อปี
ค.ศ. 1975 แล้ว ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับเส้นเขตแดนระหว่างไทยกับลาวก็ได้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง และใน
บางครั้งก็เกิดความขัดแย้งดังกล่าวก็ได้ขยายความรุนแรงออกไป จนกระทั่งกลายเป็นข้อพิพาทและใช้กำลัง
ทหารเข้าต่อสู้กัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นี้ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบขึ้นหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้ส่งผล
กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวที่มีความสัมพันธ์กันด้วยดีมาโดยตลอด ในฐานะประเทศบ้านพี่
เมืองน้อง

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อผู้ผลิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C070473 : MAJOR LAW

KEY WORD : PROBLEM/BOUNDARY/TREATY

KRISADANG SUTASNA NA AYUDHYA : PROBLEM OF THAILAND -LAOS BOUNDARY CONCERNED WITH THE TREATY OF DELIMITATION. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. CHUMFORN PAJJUSANON, Ph.D., 349 PP. ISBN 974-581-741-4.

The objective of this research is to study the causes of the problem of Thailand - Laos boundary concerned with the Treaty of Delimitation between Thailand and France and the effect of the said Thailand - Laos boundary problem to Thailand.

The research revealed that the boundary problem of Thailand - Laos was caused by Three elements of the Treaty of Delimitation made by Thailand and France in the past. These elements are unagreed delimitation with the international practices, basing on the different maps attached to the treaty and the unclear interpretation of the treaty, and the incompleteness of the delimitation. Under which the said treaty of delimitation between Thailand and Laos, Thailand insisted that the rules of the said treaty made Thailand inadvantageous from the beginning and Laos did not agree to amend and improve the treaty to accord the requirement of Thailand.

Besides the result of the research showed that in the period of the unchanged regime of Laos to socialism which was the period that Thailand and Laos had a good relationship it did not appear that the conflict concerning the boundary problem of Thailand - Laos was frequently evident. If the conflict appeared, it was not in violent position and the conflict problem could be rapidly ceased. But after the change of the regime of Laos to socialism in 1975, The conflict concerning the boundary between Thailand and Laos oftenly occurred and sometime the violence of the conflict problem expanded and became a dispute leading to military facing. Such problem caused the effect in many ways, particularly it gave effect the relationship between Thailand and Laos which was always in good status as brotherlike countries.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติสด
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อบิดา - มารดา ซึ่งได้สนับสนุนทางการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ ลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณต่อคุณจิระพงศ์ ศิริแพทย์ คุณกาญจนา ศรีเงินงาม คุณพิมพ์พรหม นัดชื่น คุณปิยฉัตร เขมะรังษี และคุณจงกล ดวงจันทร์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี รวมทั้งคุณต้องใจ สวิงทอง ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจต่อผู้เขียนมาโดยตลอด.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
ปกติดิกรรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญแผนที่.....	ณ
บทนำ.....	1
บทที่1 บททั่วไป.....	5
1. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวในช่วงก่อนที่ฝรั่งเศส.....	5
จะขยายอาณานิคมเข้าไปในอินโดจีน	
2. การขยายเข้าไปในอินโดจีนของฝรั่งเศส.....	9
3. การเสียดินของลาวเกี่ยวกับสนธิสัญญากำหนดเขตแดน.....	31
ระหว่างไทยกับฝรั่งเศส	
3.1 ความหมายของการเสียดินทางสนธิสัญญา.....	33
3.2 หลักเกี่ยวกับการเสียดินทางสนธิสัญญา.....	33
3.3 แนวทางปฏิบัติในการกำหนดให้สนธิสัญญากำหนด.....	37
เส้นเขตแดนเป็นสนธิสัญญาที่มีการเสียดิน	
4. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวในช่วงหลังจากลาวได้รับ.....	44
ลาวได้รับเอกราช	
4.1 ความสัมพันธ์ในช่วงก่อนที่ลาวจะเปลี่ยนแปลง.....	44
การปกครองเป็นระบอบสังคมนิยม	

	4.2 ความสัมพันธ์ในช่วงหลังจากลาวเปลี่ยนแปลง.....	45
	การปกครองเป็นระบอบสังคมนิยม	
บทที่ 2	สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับเส้นเขตแดนไทย - ลาว อันเนื่องมาจาก....	49
	สนธิสัญญากำหนดเขตแดนระหว่างไทยกับฝรั่งเศส	
	1. สาเหตุอันเนื่องมาจากสนธิสัญญากำหนดเส้นเขตแดนไทย - ลาว..	49
	ทางแม่น้ำโขงไม่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากล	
	1.1 สภาพทางภูมิศาสตร์บริเวณแม่น้ำโขง.....	50
	1.2 การกำหนดเส้นเขตแดนไทย - ลาว ทางแม่น้ำโขง.....	51
	ตามสนธิสัญญาระหว่างไทยกับฝรั่งเศส	
	1.2.1 การกำหนดให้ใช้ร่องน้ำลึกที่ใกล้ฝั่งไทย.....	51
	มากที่สุดเป็นเส้นเขตแดนไทย - ลาว ตามอนุสัญญาระหว่าง	
	ไทยกับฝรั่งเศส ลงวันที่ 25 สิงหาคม ค.ศ.1926	
	1.2.2 การกำหนดให้เกาะดอนทั้งหมดในแม่น้ำโขง.....	53
	เป็นของลาว ยกเว้นเกาะดอน 8 แห่ง ซึ่งระบุไว้แน่นอนให้	
	เป็นของไทย	
	1.3 หลักปฏิบัติสากลที่ใช้ในการกำหนดเส้นเขตแดน.....	56
	ทางน้ำ	
	1.3.1 หลักการกำหนดใช้เส้นมีธชะเป็นเส้นเขตแดน....	62
	สำหรับแม่น้ำที่ไม่สามารถใช้เดินเรือได้	
	1.3.2 หลักการกำหนดใช้ร่องน้ำลึกที่ใช้ในการเดินเรือ..	65
	(thalweg) เป็นเส้นเขตแดนสำหรับแม่น้ำที่สามารถใช้ใน	
	การเดินเรือ	

- 1.3.3 หลักปฏิบัติโดยทั่วไปที่อำนาจอธิปไตยของรัฐเหนือ.79
 เกาะในแม่น้ำมีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับร่องน้ำลึกหรือ
 เส้นมัธยะที่ใช้ในการแบ่งเขตแดน
- 1.4 ผลอันเนื่องมาจากการกำหนดเส้นเขตแดนไทย - ลาว ...82
 ทางแม่น้ำโขงไม่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากล
- 1.4.1 ผลอันเนื่องมาจากการกำหนดใช้ร่องน้ำลึกใกล้ฝั่ง..82
 ไทยมากที่สุดเป็นเส้นเขตแดนอันไม่สอดคล้องกับหลัก thalweg
- 1.4.2 ผลอันเนื่องมาจากการกำหนดให้เกาะดอนทั้งหมด.84
 เป็นของลาวยกเว้นเกาะดอน 8 แห่ง อันไม่สอดคล้องกับ
 หลักปฏิบัติโดยทั่วไป
2. สาเหตุอันเนื่องมาจากแผนที่ซึ่งใช้ประกอบสนธิสัญญาต่างฉบับกัน...89
 และการตีความสนธิสัญญาที่คลุมเครือในการกำหนดเส้นเขตแดน
 ไทย - ลาว ในส่วนที่เป็นภูเขา
- 2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์บริเวณเส้นเขตแดนไทย - ลาว90
 ในส่วนที่เป็นภูเขา
- 2.2 การกำหนดเส้นเขตแดนไทย - ลาว ในส่วนที่เป็นภูเขา..90
- 2.3 หลักการกำหนดเส้นเขตแดนในส่วนที่เป็นภูเขา.....92
- 2.4 สาเหตุของปัญหาเส้นเขตแดนไทย - ลาว ในส่วนที่.....96
 เป็นภูเขา
- 2.4.1 สาเหตุอันเนื่องมาจากแผนที่ซึ่งใช้ประกอบ.....96
 สนธิสัญญาต่างฉบับกัน : กรณีตัวอย่างศึกษาข้อพิพาท
 สามหมู่บ้าน จังหวัดอุดรดิตถ์

2.4.2 สาเหตุอื่นเนื่องมาจากการตีความสนธิสัญญา.....118

ที่คลุมเครือและการยึดถือแผนที่ใช้ประกอบสนธิสัญญาต่าง

ฉบับกัน : กรณีตัวอย่างศึกษาบ้านร่มเกล้า จังหวัดพิษณุโลก

3. สาเหตุอื่นเนื่องมาจากการปักปันเส้นเขตแดนที่ไม่เรียบร้อย.....129

สมบูรณ์

3.1 ปัจจัยที่ส่งผลให้การปักปันเส้นเขตแดนไทย - ลาว131

ไม่เรียบร้อยสมบูรณ์

3.1.1 การมิได้ดำเนินการปักปันเขตแดนตลอดทั้งแนว...131

ของคณะกรรมการปักปันเขตแดน

3.1.2 ความยากลำบากในการสำรวจเพื่อปักปันเส้น....133

เขตแดน เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์มีความทุรกันดาร

3.1.3 การปักหลักแนวเขตแดนโดยอาศัยเทคนิคที่ล้ำสมัย.135

3.2 ผลของการปักปันเส้นเขตแดนที่ไม่เรียบร้อยสมบูรณ์.....135

บทที่ 3 ผลกระทบต่อประเทศไทยอันเนื่องมาจากปัญหาเส้นเขตแดน.....142

ไทย - ลาว เกี่ยวกับสนธิสัญญากำหนดเขตแดนระหว่างไทยกับฝรั่งเศส

1. ผลกระทบต่อประเทศไทยอันเนื่องมาจากสาเหตุการกำหนดเส้น...142

เขตแดนไทย - ลาว ทางแม่น้ำโขง ไม่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติ

สากล

1.1 ผลกระทบในแง่ที่ประเทศไทยสูญเสียพื้นที่บางแห่งอันควรได้.142

ครอบครอง

1.2 ผลกระทบจากกรณีที่ไทยละเมิดน่านน้ำลาวเนื่องจาก.....144

ร่องน้ำลึกอยู่ในเขตลาว

1.2.1 การละเมิดน่านน้ำลาวเนื่องจากลักษณะ.....144

การทำประมงของประชาชนไทย

1.2.2	การล้วงล้า่น้ำลาวเนื่องจากการเดินเรือ.....	145
1.3	ผลกระทบต่อการศึกษาเอาอำนาจอธิปไตยของ.....	156
	ประเทศไทยเหนือเกาะในแม่น้ำโขง	
1.3.1	ความไม่แน่นอนจากการถือเอาการปกครอง.....	157
	เหนือเกาะดอนของประเทศไทย	
1.3.2	ผลกระทบต่อการทำเกษตรกรรมของ.....	159
	ประชาชนไทยบนพื้นที่เกาะดอนในแม่น้ำโขง	
1.4	แนวโน้มของผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากการ.....	164
	เส้นเขตแดนไทย - ลาว ทางแม่น้ำโขงไม่สอดคล้องกับ	
	หลักปฏิบัติสากล	
2.	ผลกระทบต่อประเทศไทย อันเนื่องมาจากปัญหาเส้น.....	168
	เขตแดนไทย - ลาว ในส่วนที่เป็นภูเขา	
2.1	ผลกระทบต่อประเทศไทยอันเนื่องมาจากแผนที่ซึ่งใช้.....	168
	สนธิสัญญาต่างฉบับกัน : กรณีตัวอย่างศึกษาข้อพิพาทสาม	
	หมู่บ้าน จังหวัดอุตรดิตถ์	
2.1.1	ผลกระทบต่อข้อกำหนดอาณาเขตบริเวณ.....	168
	สามหมู่บ้าน จังหวัดอุตรดิตถ์	
2.1.2	ผลกระทบต่อขอบเขตการใช้อำนาจ.....	169
	อธิปไตยเหนือดินแดนสามหมู่บ้าน จังหวัดอุตรดิตถ์	
2.1.3	การเกิดกรณีพิพาทสามหมู่บ้าน.....	170
	จังหวัดอุตรดิตถ์	
2.1.4	แนวโน้มของผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต.....	175
	จากการที่แผนที่ซึ่งใช้ประกอบสนธิสัญญาต่างฉบับกัน	

2.2	ผลกระทบต่อประเทศไทยอันเนื่องมาจากการ.....	176
	ตีความสนธิสัญญาที่คลุมเครือ : กรณีตัวอย่างศึกษาข้อพิพาท	
	บ้านร่มเกล้า จังหวัดพิษณุโลก	
2.2.1	ผลกระทบต่อข้อกำหนดอาณาเขตบริเวณ.....	176
	บ้านร่มเกล้า จังหวัดพิษณุโลก	
2.2.2	ผลกระทบต่อขอบเขตการใช้อำนาจ.....	177
	อธิปไตยเหนือดินแดนบ้านร่มเกล้า จังหวัดพิษณุโลก	
2.2.3	การเกิดกรณีพิพาทบ้านร่มเกล้า.....	179
	จังหวัดพิษณุโลก	
2.2.4	แนวโน้มของผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจาก.....	181
	กรณีการตีความสนธิสัญญาที่คลุมเครือ	
3.	ผลกระทบต่อประเทศไทยอันเนื่องมาจากการปักปันเส้นเขตแดน... 182.	
	ไม่เรียบร้อยสมบูรณ์	
3.1	ผลกระทบจากการรุกล้ำดินแดนลาวของราชอาณาจักรไทย.....	182
	เพื่อการทำกิน	
3.2	ผลกระทบจากการรุกล้ำดินแดนไทยของทหารลาว.....	183
	อันเป็นภัยต่อความมั่นคง	
3.3	ผลกระทบต่อกรปกครองของไทย.....	183
3.4	ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ.....	184
3.5	แนวโน้มของผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต.....	185
บทที่ 4	บทสรุปและแนวทางในการแก้ไขปัญหา.....	186
1.	สรุป.....	186
2.	แนวทางในการแก้ไขปัญหา.....	191

เอกสารอ้างอิง.....	197
ภาคผนวก.....	208
ประวัติผู้เขียน.....	349

สารบัญแผนที่

แผนที่	หน้า
1. แผนที่แสดงแนวพรมแดนไทย - ลาว.....	32
2. แผนที่แสดงความแตกต่างระหว่างแนวพรมแดนกับร่องน้ำลึก.....	85
ในแม่น้ำโขง ระหว่างไทย - ลาว	
3. แผนที่แสดงความแตกต่างระหว่างแนวพรมแดนกับร่องน้ำลึก.....	86
ในแม่น้ำโขง ระหว่างไทย - ลาว	
4. แผนที่แสดงความแตกต่างระหว่างแนวพรมแดนกับร่องน้ำลึก.....	87
ในแม่น้ำโขง ระหว่างไทย - ลาว	
5. แผนที่มาตราส่วน 1 : 200,000 พิมพ์โดยคณะกรรมการ.....	103
ปักปันเขตแดน	
6. แผนที่ชุด L 7017 มาตราส่วน 1 : 50,000 จัดทำโดยกรม.....	105
แผนที่ทหารของไทย ปี ค.ศ. 1978	
7. แผนที่ชุด L 7017 มาตราส่วน 1 : 50,000 จัดทำโดยกรม.....	106
แผนที่ทหารของไทย ปี ค.ศ. 1978	
8. แผนที่แสดงเส้นเขตแดนบริเวณสามหมู่บ้านจังหวัดอุตรดิตถ์ที่ไทยอ้าง.....	107
9. แผนที่แสดงเส้นเขตแดนบริเวณสามหมู่บ้านจังหวัดอุตรดิตถ์ที่ไทยอ้าง.....	108
10. แผนที่ชุด L 7017 มาตราส่วน 1 : 50,000 จัดทำโดยกรม.....	123
แผนที่ทหารของไทย ปี ค.ศ. 1978	
11. แผนที่ลาวจัดทำโดยสหภาพโซเวียต.....	124
12. แผนที่แสดงเส้นเขตแดนไทย - ลาว บริเวณบ้านร่มเกล้า.....	125
จังหวัดพิษณุโลก	

- 13. แผนที่แสดงพื้นที่ที่มีปัญหาการฉีดยาสามหมูบ้านจังหวัดอุตรดิตถ์.....171
- 14. แผนที่แสดงพื้นที่ที่มีปัญหาการฉีดยาบ้านร่มเกล้าจังหวัดพิษณุโลก.....178